

Poština
pavšalirana.Uredništvo
in
upravnništvo
lista je
v Ljubljani
Breg št. 12.
Telefon 119.

AVTONOMIST

Glasilo „Združenja slovenskih avtonomistov“.

Izhaja vsak petek.

Celoletna na-
ročnina 50.— D
mesečna 5.— „
Inozemstvo
celoletno 100.
Posamezne
številk se ra-
čunijo po D 1-25
Inserati
se računajo:
pol str. 560 D,
manjši soraz-
merno. — Pri
malih oglaših
beseda 50 p.

Kaj hočemo?

Lastno zakonodajo na lastnih tleh vzrastlega sloven-
skega ljudstva!Kaj je to: Miroljubna in človečanska
republika?

Slovenska »inteligence« niko-
gar na svetu tako ne črti kakor Šte-
fana Radića, ustanovitelja hrvaške
kmečke republikanske stranke in
ni ga zlepa na svetu greha in ni je
lumparije, ki mu je ne bi očitali.
Laž, demagogija (zapeljevanje
ljudstva), veleizdaja — to so že kar
vsakdanja očitanja, ki lete na nje-
gov naslov.

Nobene stvari pa razni sloven-
ski »demokratje« Radiću ne zame-
rijo tako zelo, kakor njegov nauk o
mirotvornosti in človečanski republi-
ki. Glede tega predmeta ni zabav-
ljanja in smešenja v slovenskih ča-
sopisih ne konca ne kraja in veliki
državotvorce dr. Léonard je nedav-
no v posebnem uvodnem članku v
»Slovenskem Narodu« proglasil mi-
rotvornost (s tujo besedo: pacifi-
zem) naravnost za protidržavno gi-
banje!!

Drugod po svetu pa imajo raz-
ni učeni ljudje in vodilni državni-
ki o mirotvornosti nekoliko dru-
gačno mnenje kakor ga imajo razni
slovenski »inteligenci« kozloviči,
in dne 15. maja je objavil veliki ča-
sopis »Prager Presse«, ki izhaja
pod okriljem češke vlade, o tem
vprašanju veleznimiv članek, ki
ga je napisal ministrski predsed-
nik češkoslovaške republike g. An-
tonin Švehla. Naravnost čudež je,
da »Slovenski Narod« in »Jutro« z
ozirom na ta članek češkega mini-
strskega predsednika še nista pro-
glasila za veleizdajalec in za »ra-
dićevca«. Pred ministrskimi pred-
sedniki imajo razni slovenski poli-
tični advokati očitno še jako ve-
lik respekt.

Članek ministrskega predsedni-
ka g. Švehle slove v izvlečku:

»Razne pacifistične teorije (na-
uke) so poskušali doslej utemeljiti
z zahtevami omike, izobrazbe in
kulture. Iz tega stremjenja so se

rodile tudi razne mednarodne po-
godbe, poskusi za razorožitev in
slični poskusi, in to že od nekdanj,
ker je želja po miru tako stara ka-
kor človeški rod sam. Zato se taki
poskusi v zgodovini vedno ponav-
ljajo in so našli svoj odmev tudi v
veri, ki oznanja ljubezen do bližnje-
ga, in ki veli, da odpustimo svojim
sovražnikom.

Pomisliti pa moramo, da mir ni
nekaj, kar leži izven človeka, am-
pak da je mir neko stanje, ki ga
ustvarja človek sam. Mir je nekaj,
kar si morajo ljudje sami priboriti
in si sami ustvariti.

Doslej so poskušali ljudje na-
vadno priti do miru, kakor že reče-
no, na podlagi kulture in omike in
vladarji so si medseboj vedno zatr-
jevali svojo miroljubnost. Toda vsa
taka zatrjevanja niso nič pomagala.
Znanstveniki so kot zastopniki
»kulture« izumljali vedno nova mo-
rilna sredstva, eno strašnejše kot
drugo. Tudi socialistična »interna-
cionala« se je vojni uklonila in za-
stopniki raznih veroizpovedi so
orožje blagoslovljali. Zato ni čudno,
da vse lepe besede o »kulturi« in
o »internacionali« niso mogle na-
praviti konca vojni.

Da ohranijo mir, zahtevajo da-
nes narodi odpravo tajne diploma-
cije, zahtevajo, naj odloča o vojni
in miru parlament in naj ima tudi
Društvo narodov svojo besedo. Ali
pa bodo ta sredstva kaj pomagala?
Ali ne bomo zabredli zopet v stare
napake?

**Vojne ne smemo odpravljati od zgo-
raj dol, ampak od zdolaj navzgor!**

Kaj je vojna? Vojna je bolezen
na telesu človeške družbe. Največ
boleznin pa zdravimo s tem, da krep-
imo tiste telesne organe, ki se bo-
lezni ustavljajo. Kateri pa je tisti
organ v človeški družbi, ki se vojni
najbolj upira? Poglejmo!

Vojna je lakota. Lakota je
prva posledica vojne. Vojna in la-
kota sta nerazdružljivi sestri. Sve-
tovno vojno je končala le lakota.
Na koncu vojne je bilo še vedno
dovolj orožja in ljudi na razpolago,
toda kruha ni bilo več!

Tekom vojne so nekateri de-
jali, da bi bilo dobro vladam odreči
vojake. Drugi so čakali, da delavci
ne bodo več hoteli izdelovati orožja.
Vsi taki poskusi pa so žalostno pro-
padli. Rekrutov je bilo vedno do-
volj in delavci v fabrikah niso štraj-
kali. Šele ko se je zaprla zemlja in
ni dajala več kruha je bilo vojske
konec!

Iz tega dejstva pa moramo iz-
vajati tudi potrebne zaključke: Ne
dajmo kruha onim, ki hočejo vojsko,
ker brez kruha ni vojske!

Pa bo kdo ugovarjal in rekel:
Tisti, ki ima moč, da izsili izdelo-
vanje orožja, bo izsili tudi izdelo-
vanje hrane. To je res. Toda kaj
sledi zopet iz te možnosti?

Iz te možnosti sledi zahteva, da
morajo oni, ki pridelujejo kruh, do-
biti sami v roke tudi vso potrebno
politično moč, da bodo mogli tako
izsiljevanje preprečiti! Če bo imel
kmet v svojih rokah pridelovanje
kruha in politično moč, ne bo nik-
dar več nobene vojske, ker kmečko
življenje je odvisno od miru.

Učenjak dela lahko v svoji sobi
tukaj ali tam. Delavci in fabrikanti

izdelujejo lahko sablje in kose v
tem ali pa v onem kraju. Kmet pa
prideluje kruh lahko samo tam, kjer
je sejal, kjer se seme lahko razvija
in kjer dozorelo žito lahko spravi.
Od setve do žetve mora kmet čaka-
ti 12 mesecev in kdor kmeta v tem
času pri njegovem delu ovira, ovira
pridelovanje kruha. Zato pa kmet
ne gre nikdar v vojsko, razum če
gre braniti svojo zemljo pred napadi
onih, ki ga v njegovem delu ovira-
jo, nikdar pa ne gre v vojsko, da bi
si osvajal tuje dežele. Kmet hoče in
mora imeti mir.

Kmet je torej najtrdnjša pod-
laga miru. On potrebuje mir ne
samo za svoje življenje, ampak tu-
di za ohranitev življenja drugih.
Mir je glavni pogoj za
obstoje kmeta.

To so glavne misli, ki jih je na-
pisal češki ministrski predsednik.
Če hoče imeti kmet mir, mora imeti
tudi politično moč. Oboje pa lahko
doseže, če se organizira v stranki,
ki zahteva oboje: mir in politično
moč. To pa zahtevajo na Hrvaškem
hrvaški, v Sloveniji pa slovenski re-
publikanci. Beseda o »mirotvornosti
in človečanski republiki« torej ni
prazna slama, ampak je ravno za
kmete odločilnega pomena. Zato je
za slovenske kmete najboljša tista
politična organizacija, ki zahteva
oboje, mir in človekoljubje. Ta or-
ganizacija pa je slovenska republi-
kanska stranka.

Iz naše organizacije.

Našim somišljenikom v Sloveniji!

Na binkoštni pondeljek, dne 9.
junija letos, se bo vršila

konferenca zaupnikov
slovenskih republikancev. Na kon-
ferenco bodo imeli pristop le za-
stopniki krajevnih organizacij slo-
venskih republikancev, zaupniki in
pa člani »Združenja slovenskih av-
tonomistov«. Somišljenike vsepo-
vsod v Sloveniji prosimo, da pospe-
šijo delo za krajevne organizacije.
Ker se bo vršila konferenca na pod-
lagi § 2. shodnega prava, bodo ude-
leženci dobili pravočasno posebna
vabila, na katerih bo označen kraj,

čas in prostor konference ter njen
dnevni red. Kdor se namerava kon-
ferenci udeležiti, naj to javi pisme-
no ali ustmeno upravi »Avtonomi-
sta« (Ljubljana, Breg št. 12/II.), da
se mu bo moglo pravočasno poslati
vabilo in da ne bo pozneje pritožb.

**»Združenje slovenskih avtono-
mistov« v Ljubljani.**

ZAKAJ SO HUDI?

(Dopis iz novomeškega okraja.)

Odkar čuti »Slovenec«, da se
slovensko ljudstvo orientira v re-
publikansko smer, je nervozen. Vse,
kar »Avtonomist« pove je — dema-

LISTEK.

50

Kmečki punt.

Hrvaško napisal Avgust Senoa.

„Tudi jaz sem plemič,“ je odvrnil Grdak,
„toda moja zibelka ni stala v visokih zidanih
dvorih, ampak pod lesenim plemiškim dvor-
cem. Prišežem Vam, prečastiti gospod, da bom
branil to ubogo ljudstvo, ki je ravno tako po
božji podobi ustvarjeno kakor mi.“

„Bog Vam povrni,“ je odgovoril Babič.
„Povejte mi pa, kakšni so Gregorijanci,“ je
vprašal Grdak.

„Gregorijanci? E. Ambrož je pošten člo-
vek, stara hrvaška korenina. Stjepku pa ne ve-
rujem. Tudi kmetom se prilizuje, toda, če bo
prišel na konja, bo vesil kmete tudi on, prav
kakor Tahi. To je divji človek, ki bo tudi svojo
dobro ženo spravil v grob.“

„Zanesite se name,“ je končal Grdak, „kar
sem rekel, bom storil. Jaz bom že ukrotil Taha:
— jaz ali on!“

„Daj Bog!“ je pripomnil župnik.

XVI.

Gospod Tahi je danes pogostil podbana
Ivana Forčiča, ki je rad zahajal v goste pod
gosposke strehe, kar se je lahko na prvi pogled
videlo na njegovem obilnem trebuhu in rdečem
nosu. Podban se je pri obilni pojedini zelo po-

trudil in si je neprestano otiral potni nos. Pri
mizi sta sedela oba moža in sta se neprestano
razgovarjala o državnih zadevah, gospa Helena
pa je samo molče sedela pri kaminu, oblečena
v mehak kožušček. Lice ji je bilo blede in ne-
mirno; stiskala je ustnice in s sklonjeno glavo
gledala pred se; samo v očesu se ji je zdaj pa
zdaj zasvetil oni tajni vročični svet, ki je zna-
menje bližnje smrti.

„Naj lajajo,“ je zaklical Tahi smeje na kon-
cu obeda, „naj kričijo, jaz bom delal, kar bo
meni ljubo. Zemljo morajo pred menoj poljubiti
ti kmečki psi, pa bodo mirni. Če jih je Heningo-
vica krotila z bičem, jih bom jaz s škorpionji.
Vem, da so besni, vem, da po vsej pokrajini vre,
toda — ali nisem jaz vrhovni konjušnik? Menda
bom znal tudi ta malharska živinčeta ukrotiti!“

„Imenitno, presvetli gospod!“ se je zarežal
podban in male pijane oči so mu pri tem ble-
ščale kakor jazbecu. „Seveda, kaj — škorpio-
nji! Tega jim je treba, tega! Pokaj pa smo o-
snoda?“

„Kraljevska pisarna mi je seveda poslala
n avrat tela lopova Grdaka, ki hodi po moji hiši
kakor kak jež. Naj! Podkuril bom temu pisar-
niškemu vohunu, da bo od samega glavobola
pobegnil, in poskrbel bom, da bodo moji požun-
ski prijatelji rešeni te kuge.“

„Sijajno povedano!“ se je zahehetal pijani
podban.

„No, dragi prijatelj,“ vpraša Tahi, „ali si
čul, kdo bo ban?“

„Ni-ni-nič!“ zajecija Forčič.

„Vsak dan se čuje kaj drugega. Sedaj pra-
vijo, da bo ta, sedaj zopet, da oni; ti bani po-
ganjajo kakor gobe čez noč. V Bratislavi sem
skušal kraljeve svetovavce pridobiti za to, da
bo imenovan ali stari Alapič ali Matko Kezlevič,
in tako se bo menda tudi zgodilo.“

„To bi bilo res dobro. Oba sta naša.“

„Dan za dnem,“ je nadaljeval Tahi, „priča-
kujem pismo od gospoda Batora, ki mi bo vse-
kakor javil, kaj naj pričakujemo.“

V tem trenutku je javil sluga, da želi kra-
ljevi upravitelj Štefan Grdak govoriti z gospo-
dom Tahom.

„Grdak?“ je jezno zaklical Tahi, „kaj hoče
ta stenica zopet od mene? Ali mi hoče prigabiti
jed? Naj pride; boš vsaj videl, dragi podban,
s kako sorto ljudi moram tukaj deliti svoje go-
spodarstvo.“

V sobo je stopil Grdak in se je priklonil go-
spodoma in gospé Heleni. Tahi je prišleca pre-
zirljivo premeril od nog do glave in je porog-
ljivo začel:

„Kaj je spet, gospod Grdak? Kje Vas boli,
nekoliko kislo se držite? Vem, da bom zopet čul
kako pridigo.“

„Rad bi govoril o resnih stvareh z Vami,
svetli gospod, in sicer po naročilu kraljeve
uprave.“

„Samo govorite,“ se oglasi Tahi in izpije,
„tukaj je samo moja žena in moj pobratim pod-
ban.“

goštvo. On laze in cepi »enotno fronto«, se brati z HRSS in zahteva več in bolj odločno vse to, kar baje hoče tudi SLS. Demagog je, ker je že spočetka simpatiziral z hrvaškimi republikanci in je prvi opozoril, da stoji v tej državi poleg Belgrada tudi — Zagreb. Očitajo »Avtonomistu« laž, da si se mu je ne more dokazati nobena. To je grdo blatenje, nedostojno med poštenimi ljudmi! Mi pa prav dobro vidimo vzrok, zaradi katerega se vse to godi. Slovensko ljudstvo prehaja v velikih množicah v tabor federativnih republikancev. Nastaja nova velika republikanska ljudska stranka in pri tem gre za kožo le nekaterim — osebam. S tem fronta proti centralizmu ne bo oslabiljena, ampak ojačena. Slovensko ljudstvo vidi, da ta novi pokret ne žali njegovega najsvetejšega čustva, vere, ampak ojačuje le njegovo odporno silo in voljo, da bo v bodoče moglo svobodnejše uveljavljati svoje gospodarske in socialne zahteve. Nekateri gospodje kar verjeti nočejo, da naš narod res republikansko misli. Tolažijo se, da je narod le zapeljan in da ideje ne razume, ker si predstavlja pri tem Indijo Koromandijo, kjer ne bo treba delati ne davkov plačevati itd. Slaba sodba! Čeprav pravijo ti gospodje, da naše ljudstvo poznajo, vendar ne vidijo, da ta misel globoko živi med ljudstvom. SLS je mnogo zagrešila, ker je s svojo dvoličnostjo v tem vprašanju, zavrnila razvoj našega ljudstva k pravi samostojnosti. Mogoče samo nekaterim osebam na ljubo. Za to se bo še kesala. Ljudje sicer verjamejo, da dobra parlamentarna monarhija je boljša kot pa slaba kapitalistična republika. A baš to je, da ljudje takšne tudi ne marajo, ampak si žele socialno in gospodarsko dobro urejeno federativno republiko, kjer bi lahko živeli kot — ljudje! Vsak, kdor misli na revizijo ustave, pa je to spregledal ali pozabil, ne pozna pravega ljudskega mišljenja. Revidiral in popravljal bo ustavo — samo kako? Naš pokret je za ljudstvo in državo koristen. Narod sam ga je započel, ker ga je spoznal za potrebnega, on sam bo vstrajal ne glede na trenutne ovire in — zmagal. Zato so hudi! J. F.

Zagorje ob Savi. Pri nas se vrše priprave za ustanovitev krajevne organizacije slov. republikancev.

Okolice Trziča. »Naznanjamo Vam, da se tudi v okolici Trziča slovenski republikanci počasi gibljejo. Ustanovili bomo krajevno organizacijo in navdušeno pozdravljamo ustanovitev SRS, pri katere rojstvu hočemo sodelovati.«

Iz Leskovca pri Ptuj. V dopisu iz Leskovca v »Slov. Gospodarju« z dne 8. t. m. pripoveduje dobro

nam poznani dopisnik, da krošnjarimo z republiko. Iz dopisa je razvidno, da se g. Ž. močno tresajo hlače pred preklicano republiko. Dobro ve, da bomo republikanci pri prihodnjih volitvah v Halozah odnesli ne samo polovico glasov, kakor zadnjič, ko smo z našo pošteno in res krščansko idejo prvič nastopili, temveč, da bo velika večina ljudstva na naši strani. Zaman roti »Slov. Gospodar« svoje bivše pristase, ki so danes skoro vsi že odkriti republikanci, da naj mu še dalje delajo tlako. Odločno povemo: Mi nič ne krošnjarimo in nič ne ponujamo. Vsakdo se lahko pridruži nam po svoji svobodni volji, ako mu to velela lasten neprisljen preudarek. Nasprotno je resnica. Plačani agitatorji SLS pri nas krošnjarijo. Upajo na pomoč duhovščine. Toda mi smo prepričani, da ta pomoč ne bo dolgotrajna, ker duhovščina bo izpregledala in bo šla z ljudstvom. Naravnost dobro pa jo pogrunta dopisnik »Slov. Gospodarja«, ko piše, da je lahko v kalnem ribariti. Zmešaj ljudem pojme, pa jih pri volitvah lahko spelješ na led. Mi pa dobro vemo, da ta očitek ne zadene nas, ampak SLS, ki noče ne tako in ne tako, ampak vse skupaj tako, pa zopet ne tako in zopet drugače itd. Toda zlati časi, ko se je ljudem pojme mešalo in metalo vse skupaj v en lonec so minili. Naša politična voda čisti in bistri; med volilec SLS se čudno pleče in vse bolj se spoznavamo, da imamo odločni in odkriti republikanci prav. Po petletnih neuspehih so ljudje sami začeli premišljati o tem in onem in prišli do zaključka, da je politično vodstvo SLS popolnoma nesposobno. Njegova švigašvaga politika nas je spravila na rob propada. **Prave** uspehe dobro vidimo, čeprav se taje, ker so za ljudstvo brez koristi. Kljub temu so podobni nemškemu cesarju, ki je klical svoj »Durchhalten« še vedno, ko je bilo že vse izgubljeno zanj. Klic »Slov. Gospodarja«: bratje, mi stojimo trdno, kakor zidi grada; je naravnost smešen, ker je vsaj pri nas vsem znano, da bo SLS pri prihodnjih volitvah toliko trpela, da bo vse bolj razvalinam kot pa »zidom grada« podobno. Zato pravimo mi: Bratje, vsi složno na delo, vsak po svojih najboljših močeh, od moža do moža naj se širi naša republikanska in socialna misel, da jo bomo mogli tudi uresničiti. Kmetje in delavci si ne bomo volili za zastopnike več advokatov in profesorjev itd., ampak samo bolj pametne kmete in delavce. Odrvgli bomo raz sebe trote in zajedalce, ki so doslej pili našo srčno kri. — **Haloški republikanci.**

Rogatec. Tu se je ustanovila krajevna organizacija slov. republikancev ter že živahno deluje.

Politika in zgodovina.

(Dalje.)

Začelo se je razpravljati o ustavnem vprašanju. Južnoslovanski znanstveniki in politiki, med njimi Slovenca Gustav Gregorin in Bogomil Vošnjak, so izdelali 1919. leta (22. marca) t. zv. pariški predlog, po katerem naj bi bila »Jugoslavija« (to ime so predlagali) enotna država, a ne zvezna država, oziroma državna zveza, z upravno decentralizacijo po načelu samouprave; zato naj bi spadali v izključno območje države n. pr. zunanji posli, vojaštvo, carine, monopoli, pomorstvo, trgovina, pošta, telegraf, pravosodje itd.; a kar se tiče lokalnih potreb in se imenoma navaja v ustavi in zakonih, to se naj obravnava v samoupravnih edinicah, t. j. v občinah, okrajih ali županijah in pokrajinah, ki so zemljepisno-gospodarske celote. (Ferdo Sisić, Dokumenti itd.)

Leta 1920 se je pod Protičevim ministrskim predsedništvom osnovala ustavna komisija, ki naj bi bila s strokovnega stališča podala ogroditve ali načrt ustave. Ustavna komisija je delila državo na pokrajine z okrožji (županije), okraji in občinami ter prepuščala pokrajinski samoupravi podrobno izvršitev osnovnih načel državnih zakonov, a njen slovenski član Bogomil Vošnjak je posebej označil sledeče posle, ki naj bi bili spadali v pokrajinsko samoupravo: 1. pokrajinske finance; 2. pridobitni posli: javna dela, poljedelstvo, gozdarstvo, ribištvo, socializacija prirodnih dobrin in gospodarskih podjetij, tujski promet; 3. socialna politika: delavsko zavarovanje, narodno zdravje, oskrbovanje siromašnih, kopališča, zidanje delavskih in kmečkih hiš, zaščita otrok in mladine; 4. pospeševanje narodne izobrazbe: ljudsko, srednje in strokovno šolstvo, ljudske knjižnice. (Stojan M. Protič, Načrt ustava. Beograd, 1920.)

»Socialistična omladina«, ki je leta 1918. nastopala enotno, se je leta 1919. začela cepiti, ker je pač obsegala za skupno pozitivno delo preveč raznovrstne življe. Iz njene srede so se polagoma oblikovale tri struje: avtonomistična, centralistična in komunistična. Prva skupina je dobila leta 1920. v oblast časopis »Naše Zapiske«, kjer si je začrtala sledeče smernice: 1. Kulturno je poudarjala slovenstvo, ki ga ne moremo mehanično žrtvovati brez duševne in gospodarske škode za sedanjost in bodočnost. 2. Politično je zagovarjala južno slovanstvo (tudi z Bolgari) z republikansko državno obliko, da se okrog celotnega južnega slovanstva kot osrednje točke zberejo ostali narodi in države južnovzhodne Evrope v svrhu mednarodnega miru, resnične

kulture in civilizacije, da ostane Balkan Balkancem. 3. Glede notranje uredbe Jugoslavije je zahtevala kar najbolj široko zakonodajno in upravno decentralizacijo v okviru kulturnih in gospodarskih edinic, da dosežemo v južnem slovanstvu, t. j. v zvezi z njim ohranitev in izpopolnitev duševnih in pridobitnih virov slovenskega ljudstva. (Dr. Drag. Lončar, Politika in zgodovina. V Ljubljani, 1923.)

Ob volitvah v konstituanto 1920. leta je zahtevala »komunistična stranka Jugoslavije« (v »Rdečem Praporu«, 6. oktobra) sovjetsko ali delavsko-kmečko republiko, ki nudi »najpopolnejšo obliko federacije, ker daje vsem pokrajinam svobodo v vseh lokalnih zadevah in zagotavlja potrebno gospodarsko enotnost.«

Volilni oklic »jugoslovanske socialno-demokratske stranke« (v »Napreju«, 13. okt.) je poudarjal v uvodu, da se dne 1. decembra 1918. leta srbskemu regentu predložena adresa ni ujemala z navodili zagrebskega »Narodnega Sveta« in da se je na podlagi tako izvršenega združenja skušala ustvariti definitivna državna uredba, ki naj bi ji pritrdila konstituanta, da si ima narod suvereno voljo in gre za ureditev popolnoma nove države (a ne za nadaljevanje, povečanje ali preustrojenje Srbije), kar se da doseči le v svobodni združitvi južnoslovanskih plemen na podlagi prostovoljnega sporazuma in popolne enakopravnosti. S tega načelnega stališča je volilni oklic zahteval republikansko državno obliko, a glede notranje uredbe je priznaval brez pridržka enotnost države, odklanjajoč prav tako »vsa separatistična prizadevanja«, kakor tudi vsak poizkus kakšne nadvlade. In XII. redni strankin zbor v Celju (31. oktobra in 1. novembra) je sprejel resolucijo, v kateri se je ponavljala stara zahteva po balkanski republikanski zvezi s pripombo, da je z ustanovitvijo naše države storjen prvi korak v dosego tega smotra, glede notranje uredbe se je pa navajalo stališče, da smo politično en narod in da moramo v vsem drugem stremeti za tem, da postanemo en narod; zato naj bi imel osrednji parlament vso zakonodajno moč v državi, kolikor bi je ustava ne odkazala samoupravnim zastopstvom v zadevah lokalnega značaja ali v svrhu izvrševanja okvirnih zakonov, pri čemer naj bi bile posamezne pokrajine sestavljene na podlagi gospodarskih ozirov.

Volilni program »samostojne kmetijske stranke« (v »Kmetijskem Listu«, 21. oktobra) je zahteval kmečko ustavo s stanovskim zastopstvom, ki naj bi imelo svoj temelj v kmetijskih zbornicah; načelno se

Ali sem že poslal — naročnino?

„Da, da, govorite!“ je zamomljal Forčič. „Oprostite, da Vas nadlegujem, presvetli gospod, toda že štirikrat sem hotel priti pred Vas. Vi ste se takemu sestanku vedno izogibali, jaz pa prihajam v kraljevski službi.“

„Torej čujmo!“ je zehnil Tahi in zopet premeril upravitelja, ki je stal pred njim.

„Znano Vam je,“ je nadaljeval Grdak mirno, „čemu sem k Vam poslan, ker ste dobili pismo od kraljevske svetlosti že okoli Božiča. Da naj upravljam v imenu kraljevske uprave polovico vsega posestva, dokler se ne izteče pravda z gospo Uršulo Heningovo. Toda, mogoče je, da tukaj niste edini gospodar.“

„Dalje, dalje!“ se je zarežal Tahi, Forčič pa se je potuhnil in po strani škrlil na predrznega upravitelja.

„Posestvo ni samo Vaše, ampak za sedaj tudi kraljevo; kmetje niso samo Vaši tlačani, ampak tudi kraljevi podaniki. Prišel sem sem pred nekaj meseci; Vi niste hoteli predati polovice, niti sestaviti popisa imetja. Zatekel sem se k Vašemu upravitelju Gjuri, da izvem, kako je z dohodki, toda plemenita gospa mu je prepovedala, povedati mi le eno besedico.“

„Sem,“ je planila Helena kvišku.

„In prav ste storili, plemenita gospa,“ je prikimal Tahi, „toda poslušajmo naprej!“

„Namesto, da mi oddate polovico gradu, ste stisnili mene in moje ljudi v mali kamrici pred gradom.“

„Priatelj, jaz imam veliko rodbino, grad pa je majhen,“ se je nasmehnil Tahi, „in kamrica je menda za kraljevega komornika najbolj primerna.“

„Za svojo osebo bi vse to prenesel,“ je zopet povzel Grdak, „toda zamolčati ne smem, kaj se tu godi. Za časa mojega tukajšnjega bivanja sem čul in videl dovolj strahot. Ne izprašujem zaradi preteklosti, po glavi Štefanovi, po Ivanu Sabovu; za to boste odgovarjali Bogu; zgražam pa se zaradi tega, kar sem videl z lastnimi očmi. Vi, svetli gospod, ste tukaj proti postavi uvedli sedem novih davkov.“

„Sem.“

„Vi ste od kmetov za Kaptol pobrali desetino in jo porabili, sedaj pa jo morajo siromaki še enkrat dati.“

„Sem, saj so moji ljudje.“

„Vi ste v svojo last z oboroženo roko vzeli kmetom vse mline in jemljete kralju vsak dohodek.“

„Sem.“

„Vi v množicah gonite kmete iz koč in z zemlje, jemljete jim vinograde, polja, živino, kakor da je Vaša. Kar je boljše, pridržite za sebe, slabše pa dajete svojim zločinskim hlapcem, posebno kastelanu Ivanu Loliču. Ali niste do srajce izropali Mateja Beliniča pod Susjedom, da hodi siromak sedaj ob beraški palici od vasi do vasi? Ali niste vzeli vse do zadnjega kmetom Vojvodi, Mateju Majdiču, Ivanu Čačkoviču iz Brdovca, Petru Bedriču iz Otoka in Martinu Fi-

lipčiču iz Pušče, tako da se sedaj brez strehe in prenočišča lačni, bosi in bedni klatijo po svetu?“

„Sem,“ je zakričal Tahi, skočil po koncu in udaril s pestjo po mizi, „sem in še stotini drugih, ker so bili puntarji, ki so Heningovici pomagali.“

„Menda je bila tudi vdova Marušička, ki z otroci vred od gladu umira, upornica? Povejte dalje, ali niso Vaši hlapci s sekirami razbili in do zadnje kaplje izpraznili vse kmečke kleti? Toda kaj sem rekel? Vi ste tudi milostni: kadar Vam treba krvave groše, lovijo Vaši ljudje uboge kmete po cestah in jih gonijo v Zagreb, da si za božje ime izposodijo od meščanov denarja in se odkupijo od Vas. Idite med zagrebske meščane, imenujte jim »rad Susjed in vsaka krščena duša bo zatrepetala. Jaz ne morem, jaz ne smem molčati. Ko bi kmetje morali delati na kraljevem polju, jih gonite v Farmo, da Vam na pogorišču zažgane kmečke hiše stavijo nov dvorec; zemlja leži neobdelana, vasi so prazne, narod izropan, tako da nima tega, kar bi moral dati kralju. Idite med ljudi po vaseh: poslušajte, kaj pravijo na vsa usta. Vse vre in se kuha, da me je strah pred bodočnostjo. Zato sem prišel sem kot kraljev upravitelj, ki ne smem dovoliti, da se kraljevi dohodki prikrajšujejo, da se kraljeva zemlja pleni, da se do smrti mučijo kraljevi podaniki. Če bo kaj zlega iz tega prišlo, pade odgovornost na Vašo glavo.“

(Dalje prihodnjč.)

je poudarjala pokrajinska samostojnost ali avtonomija Slovenije v taki meri, ki bo v korist posebnim pokrajinskim potrebam in ne v škodo državnih celoti, ter monarhistično-dinastično stališče, dokler monarhija in vladar ne zasledujeta protikmečkih smotrov.

Politične smernice »jugoslovanske demokratske stranke« je označil Gregor Zerjav (v »Jutru«, 22. oktobra, oziroma v »Slov. Narodu«, 24. oktobra) v tem smislu, da je zagovarjal edinstvenost države s samoupravo občin, okrajev in pokrajin, ki naj bi imele lastne dohodke in imetje ter voljne zastope, da bi izdajali naredbe (norme) v okviru pooblastila v ustavi in posebnih zakonih ter prevzeli tudi upravne naloge lokal. značaja.

Volilni oklic »narodno-socialistične stranke« (v prilogi »Nove Pravde«, 23. oktobra) je zahteval brezpogojno združenje vseh Slovencev tako kakor Hrvatov in Srbov; zato je zagovarjal najširšo samoupravo pokrajin v edinstveni državi Jugoslaviji.

Volilni oklic »slovenske ljudske stranke« (v »Slovenecu«, 26. oktobra) je označeval kot prvo točko enotno samoupravo za vso Slovenijo kot zgodovinsko in gospodarsko enotno pokrajino; zato avtonomijo Slovenije s skupščino in njej odgovorno pokrajinsko vlado, ki naj bi vodila pod državnim nadzorstvom tudi posle državne uprave v deželi in imela zakonodajno oblast, kolikor ni izrečno pridržana državnemu parlamentu. Glede državne oblike je volilni oklic molčal, kar mu je štel v zlo Ivan Tavčar v »Slov. Narodu« (29. oktobra); toda strankin načelnik Anton Korošec je bil že prej v svojem mariborskem govoru (30. septembra, v »Slovenecu« objavljen 2. oktobra) poudarjal potrebo monarhije, češ, da je glavno vprašanje demokratična notranja uredba države, da se vse balkanske države okrog nas drže monarhističnega načela in da še nismo zreli za republiko, ter bi razbili državo v državljanskem boju, ko bi se razdvojila tudi vojska.

(Dalje prih.)

(to se pravi: človek, ki spoštuje svoj narod). Jaz spoštujem značilne lastnosti vsakega naroda. Za ves svet bi bil to naravnost strašen dan, če bi zbrisali kar čez noč vse razlike med ljudmi, ki so jih ustvarile zgodovina, vera, podnebje itd. To ni nikakor moj ideal. Nacionalizem ni pretiravanje samega sebe; tisti pa, ki sebe spoštujejo, bodo spoštovali tudi druge. — Sedaj si pa pogledajmo naše centraliste. Kaj pravijo ti? Ti pravijo, da mora vse, kar je slovenskega in hrvaškega, enostavno izginiti v neko novo »jugoslovansko« megljo! Angleški ministrski predsednik pravi, da je treba spoštovati to, kar je ustvarila zgodovina, vera, podnebje itd., naši centralisti pa pravijo, da je treba vse to izbrisati, češ da se bo nam v Jugoslaviji šele takrat dobro godilo, ko bo cela država ena sama velika uniformirana kasarna! — Pa še nekaj je na tem zborovanju rekel Macdonald: »Ravno mali narodi najbolj vedo, da se militaristična politika ne izplača. Velike države lahko male kar zmeljejo in stro. Slabiči morajo postati plen močnih, če bi vladala le moč. Zato pozivam vse narode, naj se ne opirajo na moč, kajti ta pot vodi v pogubo. Šele ko bo prišla razorožitev, bo lahko zavladalo med ljudmi človekoljubje.« — Tako govori ministrski predsednik največje in najbogatejše države sveta. Pri nas pa porabimo dve tretjini državnih dohodkov za vedno novo oboroževanje in gremo krepko po poti naprej, ki vodi po Macdonaldovih besedah v — pogubo.

Kdor bere povest »Kmečki punt« in še ni plačal zaostale naročnine, naj stori takoj svojo dolžnost, ker prihodnje številke naknadno ne bo dobil.

Opazovanja. Kdor je zasledoval politične dogodke zadnjih dni v Ljubljani, jih je lahko zasledoval brez časopisov. Treba je bilo iti le v eno ali drugo »politično« kavarno in gledati razne obraze. Če je bila polna kavarna »Union«, je bilo to znamenje, da »klerikalci« nekaj dobrega pričakujejo. Če pa so sviraligigani v kavarni »Zvezda« same vse se le koračnice, takrat so se obljubovala nebesa demokratom. V največjih zadregah pa so bili državni nameščenci, ker niso vedeli, ali naj pridejo jutraj v pisarno s »Slovencem« v žepu ali pa z »Jutrom«. Sedaj bodo prihajali v urade že z »Jutrom« v žepu.

Kdo je odločeval? Pri reševanju zadnje belgrajske krize niso bile odločilne samo notranje naše razmere, ampak so igrali važno vlogo tudi zunanji oziri. Za Pašića so se potegovali Rumuni, Francozi in Italijani. Ti vsi že dobro vedo, zakaj so se vlekli ravno za Pašića. To vmešavanje tujcev v naše domače razmere pa ponovno dokazuje, da mi še zdavnaj nismo samostojna in neodvisna država, ampak smo še vedno bojišče, na katerem se bore med seboj tuje sile brez nas. Taka država pa ni država.

Položaj. Kriza v Belgradu še ni rešena. Dejstvo, da je kralj državno krmilo zopet izročil Pašiću, ne pomeni nič drugega kakor zavlačevanje krize, ne pomeni pa še njene rešitve. Spor med Srbi na eni in med Hrvati ter Slovenci na drugi strani še zdavnaj ni rešen. V tem sporu pa tiči jedro velike državne krize, ki se vleče že od ustanovitve države SHS dalje. Zato moramo biti še vedno pripravljene na nove, še hujše boje in na nove žrtve. V tem boju se bo pokazalo, če znamo vzdržati ali ne. Če bomo zdržali, bo zmaga naša, če se bomo pa udali in začeli upogibati svoja kolena za kakšne politične drobtine iz Belgrada, bomo pa premagani, pa ne za par let, ampak mogoče za vedno. Zato pravimo vsem pravim republikancem: **Vzdržite in ne odnehajte!** Če smo brez političnih drobtin lahko živeli pet let, bomo živeli tudi še nadaljnjih pet let in še pet! Zatorej ne poslušajte onih, ki Vam obetajo kakšen mostiček ali pa kakšen kem-belj za nove zvonove, ker taki ljudje so figovci, ampak vzdržite in zahte-

vajte vse, kar je vašega, ne pa samo koruznih drobtin!

Kaj pomeni Pašićeva vlada? Sedanja Pašićeva vlada pomeni, da bo belgrajska vlada pri prihodnjih volitvah nastopila z vso silo proti vsem, ki se nočejo slepo pokoriti belgrajski komandi. Zato pa moramo biti pripravljeni na primeren odpor, ne na odpor z orožjem in silo, ampak na miren in zakonit odpor. Tak odpor pa se da izpeljati samo s trdno organizacijo. Zatorej snujte povsod krajevne republikanske organizacije. Kdor ne ve, kako bi začel, naj se obrne na upravo »Avtonomista«, Ljubljana, Breg št. 12, kjer bo dobil takoj vsa potrebna pojasnila in navodila. Zapomnite si zlate besede: **Biti pripravljen — to je vse!**

Republikanci, organizirajte se! V Sloveniji se bližajo občinske in po vsi verjetnosti tudi državnozbornske volitve. Lepe uspehe pa je mogoče doseči le tam, kjer nastopajo ljudje **združeno**. V nobeni vasi in v nobeni občini ne bi smelo biti brez republikanske organizacije. Kdor se za tako delo zanima, naj se obrne na upravo »Avtonomista«, Ljubljana, Breg 12, kjer bo dobil vsa potrebna navodila.

Ni vrag, da ne bi bili bogati! Kakor se naši bralci še utegnejo spominjati, je »Slovenski Narod« enkrat pisal, da smo dobili denar za našo republikansko propagando od bivšega cesarja Karla, ko je bil še živ. »Jutro« pa je zadnjič čisto mirnodušno trdilo, da nam pošilja denar g. Radič. No, sedaj je »der dritte im Bunde« »Slovenec« razkril tudi še zadnjo našo tajnost, da nam namerava tudi »ovaj« Pašić poslati na pomoč nekaj vagonov dinarčkov. — Morala vsega tega pa je: Ker vsi merijo druge ljudi po lastni meri, moramo misliti, da tudi oni dobivajo — pare!

Somišljeniki! Naša ideja brez lista ne more nikdar postati resnica. Zato Vas prosimo, da pri vsaki priliki zbirate za tiskovni sklad. Če Vi ne boste podpirali našega lista — kdo naj ga drugi? Zbirajte torej za tiskovni sklad in iščite med znanci pri vsaki priliki zanj nove naročnike!

Republika in vera. Zedinjene države severoameriške so federativna republika. V Zedinjenih državah severoameriških živi tudi veliko število katoličanov, in sicer jako dobrih katoličanov. Vsi ti katoličani pa so prepričani republikanci, ker v Zedinjenih državah se o kakšnih kraljih in cesarjih nikomur niti ne sanja, ker jih nikdar niso imeli v deželi! — Republika je tudi Francija. Tudi na Francoskem živi veliko število katoličanov in to jako dobrih katoličanov, ki so pa ob enem tudi prepričani republikanci. Kar je pa za ameriške in francoske katoličane pravo, bo tudi za slovenske vernike zdravo. Če smejo biti katoliki v Ameriki republikanci, zakaj ne bi smeli biti republikanci tudi slovenski katoličani in zakaj ne bi smeli

Zadnja številka

za one naročnike,

ki še niso

poslali zaostale naročnine!

Dnevne vesti.

Kralj je odgovoril. V Belgradu so se vodilni in odločilni možje borili cele dolge tedne, kdo naj sestavi novo vlado. Na nji strani je stal Pašić s Pribičevićem, na drugi pa Davidović s Hrvati in Slovenci. Pašić bi imel na svoji strani večino parlamenta, dokler ne bi bili odobreni vsi hrvaški mandati, Davidović pa bi razpolagal z večino po odobritvi hrvaških mandatov. To stanje stvari je Davidović razložil tudi kralju. Kakor poroča »Slovenec« dne 20. t. m., pa je kralj Davidoviću na njegova pojasnila odgovoril, »da se mu zahvaljuje za trud, da pa vsled Radičevega proglasa in premalega števila Srbov (v Davidovićevo skupini, op. ur.) ne more pristati na to, da bi vlado podpirali Radičevci.« — Če je to poročilo točno, in mi nimamo vzroka dvomiti o njegovi točnosti, potem je ta odgovor jasen dokaz, kaj želi kralj in kaj ne. »Premalo Srbov« — to pove vse! Naš odgovor pa je: Pri prihodnjih volitvah vse v republikance!

Cesa se bojite in zakaj? Od več strani smo prejeli dopise, kjer nam razni ljudje poročajo, da bi že nastopili kot republikanci, da pa se boje. Vse take malodušne vprašamo: Cesa se pa bojite in zakaj? Republikanci stojimo odločno na stališču zakona in ne delamo prav nič protipostavnega, najmanj seveda, da bi rabili silo ali pa celo orožje. Zato nam tudi nihče ničesar ne more. Res je sicer, da utegne kakšen demokratski župan temu ali onemu našemu pristašu nekoliko nagajati, toda te nagajivosti se ne smemo ustrašiti, ampak jih moramo znati prenesti oziroma nastopiti proti njim in odločno zahtevati, da se gospodje ravna po zakonu in pa postavi. Bati se ni treba nikomur prav nič in zato lahko vsak republikanec brez vse skrbi vstopi v našo republikansko organizacijo, ker le v slogi je moč! Ne bojte se, stopite na plan in krepko na delo!

Brošuro »Mala politična šola« ste prejeli — prepričajte se pa tudi ako ste isto že plačali — saj stane samo 3 Din.

Zalosten pojav. V zadnji številki našega lista smo poročali o neverjetnem škandalu, ki ga je zagrešila belgrajska uprava z odpuščanjem težko bolnih ljudi iz ljubljanske bolnišnice. Če bi se kaj takega dogodilo na Dunaju ali pa v Pragi ali kjerkoli v kulturnem in zavednem in samozavestnem svetu, bi se vsi ljudje dvignili kot en mož in spregovorili tako, da taka odredba ne bi ostala v veljavi niti en dan. Pri nas pa vse tiho in mirno! Doslej ni bilo še nikjer niti enega protest-

nega shoda, oglasila se ni niti ena občina in niti eno društvo! A zakaj to? Ker vse čaka na to, kaj bodo rekli različni »voditelji«! Če bo tem prav, da se kaj naredi, bo dobro. Če pa tem ne bo prav, da bi se kaj naredilo, pa tudi dobro! Tako strašno so potisnjeni pri nas ljudje v neodločnost, v omahljivost in v duševno sužnost! Brez komande si nihče niti ziniti ne upa, če pa pride komanda, pa naši ljudje potrpežljivo kimajo in — gredo! To je strašno slabo znamenje za našo politično vzgojo in priča, da smo Slovenci res še velikanski hlapci in sužnji.

Huda grožnja. V nekem zelo razširjenem listu beremo, da nas bodo gotovi gospodje postavili pred ljudsko sodbo. — Gospodom odgovarjamo, da jim tega dela ne bo treba opravljati. Slovenski republikanci se bomo postavili pri prihodnjih volitvah pred ljudsko sodbo sami — ljudstvo bo pa odločilo, če nam in koliko nam zaupa in koliko ne.

Ali smo imeli prav? Pretekli teden so imeli samostojni kmetje veliko zborovanje, na katerem so govorili tudi »voditelji« srbijanskih »zemljoradnikov«. Ti so rekli, da zemljoradniki ne bodo odnehali od »narodnega in državnega edinstva«. Mi smo že nešteto krat ugotovili, da »narodno in državno edinstvo« ni nič drugega, kakor plašč, v katerega se zavija belgrajski centralizem, da ga ne bi ljudje videli v vsi njegovi gnusni nagoti. Rekli pa smo tudi, da imajo Srbi vedno pripravljeno kakšno stranko, ki naj bi Slovence in Hrvate pod to ali ono prevezo držala na belgrajskih vajetih. Taka stranka so tudi srbjski zemljoradniki, ki bi radi Slovence in Hrvate dobili na špago pod prevezo, »da morajo vsi kmetje v celi državi skupaj držati.« Mi pa pravimo: »Ne verjemite takim besedam, ker je vse, kar govore Belgrajčani, ena sama velika laž in farbarija! Ali vas pet let žalostnih skušenj še ni spametovalo? Mi pravimo: Slovenski kmet naj vlada v Sloveniji, hrvaški na Hrvaškem, srbijanski »zemljoradniki« pa v Srbiji! Medsebojno se lahko vsi podpirajo, toda za srbijansko komando se zahvaljujemo, tudi za »zemljoradniško«, ker jo že pet let krvavo čutimo na svojih žepih. — Tako povejte slovenskim samostojnim kmetom, in jih opozorite, naj ne verjamejo belgrajskim gospodom, ki hodijo v Slovenijo ljudi farbat, niti ene besede!

Lepe besede. Na nekem velikem shodu je rekel angleški ministrski predsednik Macdonald tudi to: »Jaz sem prepričan nacionalist

ILIRSKA POSOJILNICA

Ljubljana, Kralja Petra trg 8/1.
sprejema hranilne vloge po 8%
Večje in stalne vloge do 12%.

F. P. ZAJEC
optik
LJUBLJANA,
Stari trg 9.

Nakup gozdov, desk, tramov
in drv. Zaloga trbovelskega
premoga in drv. Prodaja na
debelo in drobno. - Plačljivo
tudi na obroke.

DRUŽBA ILIRIJA

Ljubljana, Kralja Petra trg 8.
Telefon štev. 220.

imeti svoje republikanske organizacije in stranke? Če republikanska misel katoličanov v Ameriki in na Francoskem še ni spravila ob vero, zakaj bi jim škodovala pri nas?

»Jutro«, »Slovenec« in avtonomija. »Jutro« od srede se v uvodnem članku po svoje norčuje iz »Slovenca«, češ da je »Slovenec« svoje naročnike zelo slabo informiral o političnem položaju in da je vse drugače prišlo kot pa je pisal in poročal »Slovenec«. Sklep »Jutrovega« modrovanja pa se zafrkljivo glasi: »Kdor danes čita »Slovenca«, mora priti do prepričanja, da smo Slovenci zelo, zelo »zreli« za svojo avtonomijo, ali pa še celo za svojo republiko.« — O tem, ali jo je »Slovenec« oziroma njegov belgrajski informator res kaj polomil ali ne, naj se »Jutro« le pomeni s »Slovencem«. To je zadeva zase. Toda

— kaj pa ima morebitna »Slovenčeva« polomija opraviti z vprašanjem avtonomije ali pa republike? Na Bavarskem so imeli za kralja norega človeka, očeta ali strica rajne cesarice Elizabete. Ali so Bavarci morebiti tega krivi? Ali so vsi Bavarci s tem dokazali, da so za monarhijo nezreli? In koliko jih je polomil pri nas že dr. Žerjav! Ali so njegove polomije mar dokaz, da je Žerjavov centralizem za Slovene zanič? Tako je tudi v danem slučaju: Polomija enega človeka se zdaj naj ni dokaz, da je celokupno ljudstvo v zmoti ali pa da je nesposobno, da pripori zmago tistemu političnemu principu, ki ga spoznava za dobrega. Nad »Slovencem« naj »Jutro« gode kakor hoče, republiko pa naj pusti lepo v miru. Sič pa če hočeta »Jutro« in dr. Žerjav republikanstvo uničiti, ga ni bolj-

šega sredstva za to, kakor da postane dr. Žerjav — republikanec. Na dan njegovega pristopa med republikance bo Radića prav gotovo zadelo »božje«!

»Naval stekline v Slovenijo«. Tako se glasi naslov članka, ki ga je objavil dne 1. maja »Radikalni Glasnik«. — Ali misli ta list s tem naslovom mogoče naval srbijanskih radikalov v Slovenijo?

Nered pri poštah. Od naših naročnikov iz Želimelj pri Igu smo prejeli pritožbo, da prejemajo list šele 10. ali 12. dan ko isti izide. Naša uprava odda list vsak teden že v četrtek popoldne v ekspeditu glavne pošte. List dospe na pošto Ig pri Ljubljani gotovo v petek dopoldne, ker ga ljubljanska glavna pošta takoj isti dan odpravi. Nabiralnica Želimlje pa ima pošto trikrat tedensko in to ravno ob sobotah. Na-

ročniki, ki prejemajo list skozi to nabiralnico, bi morali dobiti istega na vsak način že v soboto — pa ga ne dobe, ampak večinoma prihodnji terek ali celo četrtek. — Ker ljudje komaj čakajo na list — žrtvujejo za istega še posebne zneske in obljubijo pismonoši za vsako številko 1 dinar, ako ga jim prinese pravočasno na dom. Pa vseeno nič ne pomaga — lista pravočasno ne dobe akoravno gre pot pismonoše mimo oken naših naročnikov. Prosimo pošto ravnateljstvo v Ljubljani, da takoj ukrene vse potrebno ter odstrani take nerednosti in povzroči, da se list pravočasno dostavi ljudem na dom.

IZDAJA LJUBLJANSKA ORGANIZACIJA SLOVENSkih AVTONOMISTOV.
Odgovorni urednik Drago Brozovič.
Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

Naročajte „Avtonomista.“

Antikvarijat, knjigarna

HINKO SEVAR

Ljubljana, Stari trg 34

kupuje in prodaja različne knjige v vseh jezikih po ugodnih cenah.

Dobra kosa

je veselje kmetovalca. Kupujte pri Vaših trgovcih samo „Plemenite“ kose, ker te so edino dobre in zajamčene. Kjer jih tamkajšni trgovci nimajo v zalogi, naročite jih naravnost pri

Mihaelu Omahen, Višnja gora.

Vsaka kosa, ki ne ustreza vsem zahtevam, se zamenja ali povrne denar.

FR. SLOVNIK
LJUBLJANA, Stari trg 2.

priporoča po najnižjih cenah svojo zalogo izgotovljenih oblek in manufaktur. Obleke po meri se točno izvršujejo.

IVAN JAX IN SIN
LJUBLJANA, Gosposvetska cesta 2.

Šivalni stroji
z 10 letno garancijo.

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tov. v Lincu. Ustanov. l. 1867. Došlo je ravnokar večje število strojev za vsako obrt.

Vezanje poučuje brezplačno. Pisalni stroji Adler in Urania.

Kolesa iz prvih tovarn: Dürkopp, Styria, Waffelin motorete na prvo kolo. Cenik zastoj in franko.

THE REX CO
LJUBLJANA, GRADIŠČE 10.

Telefon šte. 265.

Najboljši pisalni, razmnoževalni in kopirni stroji. VSE PISARNIŠKE POTREBŠČINE.

Svarilo

pred nakupom pletilnih strojev brez vsakega jamstva, ki so vam na ponudbo od raznih nezanesljivih in nestrokovnjaških prodajalcev le vsled tega, ker jih sami ne morejo uporabljati; to dokazujejo neštene pritožbe.

Pletilne stroje

kupite le tedaj, ako se prepričate o njih izvornosti, kakovosti in uporabi. Da ne boste slabega stroja drago plačali in imeli nepotrebnost škodo, kupite pletilne stroje le z jamstvom, katere dobite tudi s poljubnim ljudnim poukom pri tvrdki.

F. KOS, Ljubljana Židovska ulica 5, kjer vam je tudi kakršnokoli in hitro popravilo zagotovljeno, kar je zelo važno.

Nove lepe slovenske knjige!

Ravnokar so izšle nove knjige:

Regina Povest G. Kellerja, poslovenil dr. Joža Glonar. Cena Din 5'—

Občinsko dete Srbska vaška povest, spisal Branislav Nušić. Poslovenil Cv. Golar. — Cena dinarjev 15 —.

Zeleni kader Povest iz viharne dni našega narodnega osvobodjenja, spisal Ivan Zorec. — Cena Din 14'—
Poštšina Din 1'—
Tiskali in založili

J. Blasnika nasl., Ljubljana Breg št. 12.

Vse knjige se lahko naroče po dopisnici.

Knjige so res lepe in za ljudstvo zelo primerne in zabavne.

Nadalje priporočamo politične študije prof. dr. Drag. Lončarja, ki so izšle v knjigi pod naslovom

„Politika in zgodovina“

Tudi ta knjiga je izšla v založbi tiskarne

J. Blasnika nasl., Ljubljana Breg št. 12.

Kdor se zanima za politična vprašanja in za boj za avtonomijo Slovenije, naj to knjigo bere!

Cena Din 30'—.

TONE MALGAJ

pleskar za stavbe in pohištvo, lakiranje vozniških koles v ognju, Soboslikarstvo. Specijalni oddelek za črkoslikarstvo na steklo, pločevino, les, zid i. t. d.

Delavnice: Kolodvorska ulica št. 6. Celovška cesta šte. 121.

Prvorazredni moderni brzo-pisalni stroj

STOEWER - RECORD

Vrhunec fine mehanike.

Zastopstvo:

Ludovik Baraga

Ljubljana

Šelenburgova ulica št. 6. I./d.

MERAKL

barve, mastila, lake, kit, emajle, kistove (čopiče) in zajamčeno čisti firneš najboljše kakovosti nudi

Medić-Zankl

družba z o. z.

Maribor,
podružnica.

Ljubljana,
centrala.

Novi Sad,
skladišče.

Tovarne:

Ljubljana - Medvode.

ELIN

družba za električno industrijo d. z. o. z.

Gradi električne centrale in naprave.

Velika zaloga motorjev in električnega materiala. - Cene izredno nizke. - Postrežba točna. Na željo poset inženirja brezplačno.

Ljubljana, Dunajska cesta 1, telefon št. 68.

Maribor, Vetrinjska ulica 11, telefon št. 239.

Zadružna banka v Ljubljani

Brzjav: Zadrubanka.

Aleksandrova cesta šte. 5.

Telefon šte. 367.

Vplačani kapital Din 3.000.000.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje